

Regeringen-Jordbruksdepartementet

Småviltjakten på statens mark inom fjällområdet

Småviltjakten inom fjällområdena i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län är i jämförelse med motsvarande områden i Finland och Norge synnerligen underutnyttjad.

För befolkningen inom de ifrågavarande områdena av landet, och då inte minst för den verkliga glesbygdsbefolkningen, har jakten en utomordentligt stor betydelse. Tillgång till goda jaktmöjligheter torde även ha betydelse för lokalisering av företag - motsvarande - till regionen. Vidare innebär tillgång till jakt en förlängning av turistsäsongen, av betydelse inte bara för hotellen utan även för övrig befolkning inom området - ökad handel, guidning av jaktturister m m.

Det skall också framhållas att flera statliga utredningar visat på jaktens betydelse som rekreationskälla för breda befolkningsskikt och att riksdagen uttalat angelägenheten av att jakttillfällen skapas för marklösa jägare.

Vid sammanträde 89-11-13 i Luleå med representanter för Svenska jägareförbundet och Lantbrukarnas riksförbund tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att ta fram ett bakgrundsmaterial avseende småviltjakten inom de ifrågavarande delarna av landet. Arbetsgruppen skulle vidare utarbeta ett förslag till ny policy och organisation för småviltjakten. Den föreslagna inriktningen skulle på ett bättre sätt än i nuläget möjliggöra ett tillvaratagande av de utomordentligt stora jaktliga potential som de aktuella områdena håller. Arbetsgruppens förslag framgår av bilaga 3.

Svenska jägareförbundet och Lantbrukarnas riksförbund hemställer härmed att det föreliggande förslaget till ny policy och organisation för småviltjakten på statens mark inom fjällområdena snarast genomförs.

Stockholm den 19 december 1989
SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

J. O. Pettersson

Bo Dockefed

Bo Thelander

Bilageförteckning:

Småviltjakt på norra halvklottet	Bilaga 1.
Småviltjakten på statens mark inom rensköttselområdet i Sverige	Bilaga 2.
Förslag till ny policy och organisation för småviltjakten på statens mark inom rensköttselområdet	Bilaga 3.

Bilaga 1SMÅVILTJAKT PÅ NORRA HALVKLOTET

Innehåll

- * Inledning
- * Norge
- * Finland
- * Svalbard
- * Island
- * Grönland
- * Sovjetunionen
- * Ontario/Kanada
- * Alaska/USA
- * Sammanfattning

Inledning

För att få en bättre överblick av hur olika stater runt norra halvklotet har tillgodosett framför allt den bofasta befolkningens behov av småviltjakt, har arbetsgruppen tagit fram denna sammanställning. Redovisningen gäller huvudsakligen stater med i Sverige likartade förhållanden i fråga om geografisk belägenhet, klimat och vildnadsförhållanden.

Norge

Varje norsk medborgare och utländsk medborgare som under det senaste året varit bosatt i Norge har rätt till jakt på statens mark. För att få utöva denna jakträtt krävs "statligt jaktkort" - kostnad "jaktåret" 1989/90 170 Nkr - samt ett jaktkort för den kommun eller det län där man avser att jaga.

Hösten 1989 gällde följande priser för sådana jaktkort inom Finnmarks fylke (län):

Jaktkort_för_en_kommun

Årskort för boende inom kommunen:	70 Nkr
" " " utom " :	200 Nkr

Jaktkort_för_hela_Finnmarks_fylke

Tre-dagars kort	100 Nkr
Veckokort	175 Nkr
Årskort	275 Nkr

Enligt de norska myndigheterna har man inga konflikter mellan småviltjakten och renskötseln. Man anser sig inte heller ha några konflikter mellan de bofasta och de tillresande jägarna. Slutligen anser man att de norska småviltstammarna totalt sett skulle tåla ett hårdare jakttryck, d v s en större avskjutning.

Finland

Inom renskötselområdet i Finland, d v s Lapplands län och delar av Uleåborgs län har samtliga bofasta utan kostnad rätt till småviltjakt på statens marker inom den egna kommunen. Boende i andra delar av Finland beviljas efter ansökan rätt till småviltjakt på statens marker inom renskötselområdet. Under åren 1981-86 har det årligen beviljats mellan 19.700 och 27.000 småviltjakttillstånd inom det finska renskötselområdet. Detta innebär i medeltal att varje jägare "disponerar" 390 ha.

Enligt uppgift har inga negativa effekter orsakats rennärningen på grund av jakten.

Svalbard

Svalbard lyder under norsk lag. En stor del av nyttjanderätterna på Svalbard är emellertid reglerade i en speciell traktat. Denna traktat är undertecknad av 44 nationer. När det gäller jakten har samtliga medborgare i de 44 nationer som har undertecknat traktaten rätt att utan kostnad jaga på Svalbard. Den enda inskränkningen som är gjord gäller vildren. Vildrenjakten är förbehållen den bofasta befolkningen.

Island

Samtliga isländska medborgare har utan kostnad rätt att jaga på all statlig mark samt på sådan mark som ingen kan hävda äganderätten till.

Grönland

Samtliga bofasta på Grönland har utan kostnad rätt till jakt på statens mark. Vissa inskränkningar har dock gjorts exempelvis för isbjörn, som enbart får jagas av personer med jakt och fångst som huvudsaklig inkomstkälla.

För personer bosatta utanför Grönland krävs att de löser ett jakträttsbevis för att få jaga. Dessa jakträttsbevis kan lösas på polisstationer, turistkontor och på vissa hotell.

Sovjetunionen

Varje sovjetmedborgare har rätt att jaga inom hela staten. För att få jaga krävs dock att den blivande jägaren avlägger en jägarexamen, samt erhåller tillstånd att inneha vapen (vapenlicens).

Sovjetjägaren betalar en engångsavgift på 10 rubel och därefter en årlig avgift på 11 rubel. Dessa avgifter utgör medlemsavgift i någon av de jaktliga organisationerna. Kostnaderna för själva jakten varierar beroende på vilket vilt man jagar.

Ontario/Kanada

Alla, oavsett medborgarskap, som varit bosatta inom staten minst sju av de senaste tolv månaderna har rätt att för en låg kostnad - 1986 \$5:50 - jaga småvilt på statens mark inom hela staten.

För boende utanför staten gäller i stort detsamma vad avser jakt efter småvilt. Priset är dock något högre.

Ovanstående gäller i princip även för övriga stater i Kanada. Priser samt regler för hur och när jakt får bedrivas varierar emellertid.

Alaska/USA

Alla, oavsett medborgarskap, som varit bosatta inom staten de senaste tolv månaderna har rätt att för en låg kostnad - 1986 \$12 - jaga småvilt på all statens mark. Inom staten fast boende, som är yngre än 16 eller äldre än 60 år, har rätt att jaga småvilt utan kostnad.

Bosatta utom staten har rätt att lösa jakträttsbevis för småvilt på all statens mark. År 1986 var kostnaden för ett sådant jakträttsbevis \$60.

Sammanfattning

Det insamlade materialet visar att den bofasta befolkningens möjligheter till småviltjakt är mycket väl tillgodosedda inom samtliga stater med undantag av Sverige.

Med vissa smärre variationer är den allmänna policyn inom hela området att den bofasta befolkningen inom länet - motsvarande - eller inom hela staten har rätt till småviltjakt på statlig mark. Prissättningen varierar mellan de olika staterna. I vissa fall är rätten till småviltjakt helt avgiftsfri. I de fall avgifter tas ut är de förhållandevis låga.

Förfrågningar har gjorts hos företrädare för de myndigheter som handlägger jaktfrågor i Norge, Finland och Alaska om deras respektive upplåtelsesystem medfört några olägenheter eller störningar. Samtliga är eniga om att man inte kan se några problem som skulle kunna motivera några förändringar eller inskränkningar i deras nuvarande system.

Bilaga 2.

SMÅVILTJAKTEN PÅ STATENS MARK
INOM RENSKÖTSELOMRÅDET I SVERIGE

Innehåll

- * Inledning
- * Arealer
- * Administration
- * Upplåtelseformer
 - Årskort till enskilda
 - Dagskort till enskilda
 - Jaktarrenden till jakt- och fiske-
vårdsföreningar och till enskilda
 - Upplåtelser till stugbyar och hotell
 - Samebyarnas säljjakt
- * Riktlinjer för upplåtelser av småviltjakt
- * Småviltjaktupplåtelseernas omfattning
- * Avskjutning
- * Priser för småviltjaktupplåtelser
- * Sammanfattning

Inledning

Det har visat sig vara svårt att ge en klar beskrivning av vilken policy som gäller för småviltjaktupplåtelser på statens marker ovan odlingsgränsen samt på renbetesfjällen. Anledningen till detta är att skillnaderna mellan de tre berörda länen är stora, såväl vad gäller policy som omfattning av småviltjaktupplåtelser. I det följande ges dels en översiktlig redovisning av förhållandena inom de olika länen, dels en mer detaljerad beskrivning av småviltjakten ovan odlingsgränsen inom Norrbottens län.

Arealer

Statens procentuella del av markinnehavet inom fjällområdet varierar mellan de olika länen. De statsägda markerna omfattar emellertid i samtliga län avsevärda arealer.

	total landareal 1)	därav nat. park	övrig, statligt ägd mark 2)
Z	2.339.170	10.200	1.100.410
AC	1.648.000	0	1.164.400
BD	5.142.000	579.900	4.085.700
Totalt	9.129.170	590.100	6.350.510

Anm: 1) Omfattar området ovan odlingsgränsen i Norr- och Västerbotten samt de 20 fjällförsamlingarna i Jämtland.

2) Omfattar statens mark exkl. nationalparker ovan odlingsgränsen inom Norr- och Västerbotten samt på renbetesfjällen i Jämtland.

Av ovanstående tabell framgår att inom det aktuella området förfogar staten, i egenskap av markägare, över ca 6.350.000 hektar, inom vilket område jakt skulle kunna bedrivas. Den resterande arealen utgörs av nationalparker (inom vilka endast samebymedlemmar äger rätt att utöva småviltjakt) samt "enskilt" ägd mark (privata, skogsbolag, allmänningar och kyrkan).

Administration

Upplåtelser av småviltjakt på statens marker inom det aktuella området, fränsett nationalparkerna, handläggs av lantbruksnämndens rennäringsavdelning i Jämtland och Västerbotten, samt av länsstyrelsens rennäringsenhet i Norrbotten.

Upplåtelseformer

Ett flertal former av småviltjaktupplåtelser förekommer.

* Årskort till enskilda

Huvuddelen av lantbruksnämndernas/länsstyrelsens upplåtelser till enskilda utgörs av årskort. Som namnet anger gäller dessa upplåtelser i regel för ett helt jaktår. Årskort beviljas i regel endast till boende inom området och upplåtelseerna omfattar normalt då ett mindre, begränsat område.

Så kallade myndighetstillstånd, tjänstetillstånd till anställda inom vissa myndigheter, utgörs också av årstillstånd. Denna typ av tillstånd omfattar i regel en sameby, en kommun eller hela länet.

* Dagskort till enskilda

Dagskorten omfattar normalt jakträtt under tre - tio dagar inom ett mindre, begränsat området. Dagsupplåtelser kan medges till jägare boende såväl inom som utom fjällområdet.

* Jaktarrenden till jakt- och fiskevårdsföreningar och till enskilda

Inom Norrbottens län utarrenderas totalt cirka 672.000 ha, fördelat på nio föreningar. Dessa upplåtelser kan sägas vara en delegering till föreningarna att sälja jaktkort till sina medlemmar. Medlemmarna utgörs i regel av kommuninnevånare. Upplåtelseerna innebär dock ingen ensamrätt till småviltjakten. Länsstyrelsen/lantbruksnämnden förbehåller sig nämligen rätten att även inom dessa områden göra andra småviltjaktupplåtelser. Upplåtelseerna till föreningarna innebär inte heller någon inskränkning i samebymedlemmarnas jaktutövningsrätt.

På renbetesfjällen i Jämtland finns enligt uppgift ca 100 arrenden till enskilda. Det har emellertid inte varit möjligt att få fram uppgifter om hur stora arealer dessa omfattar, antal jägare, avskjutning, m m.

* Upplåtelser till stugbyar och hotell

I ett antal fall har rätt att sälja småviltjaktkort inom bestämda områden medgivits stugbyar och hotell belägna inom området. Upplåtelsen medger rätt att sälja ett maximerat antal tillstånd till gäster boende i stugbyn/hotellet. Syftet med dessa upplåtelser är att förlänga turistsäsongen för stugbyn/hotellet.

* Samebyarnas säljakt

Under de senaste åren har ett antal upplåtelser gjorts till samebyar. Samebyarna säljer i sin tur "jaktpaket" där uttransport, logi i renvaktarstugor, guidning, m m ingår. Denna upplåtelseform gynnar dock inte den marklöse jägaren i gemen. Orsaken till detta är att prisnivån ligger så högt att dessa upplåtelser i huvudsak endast utnyttjas av företag och mera välsituerade enskilda.

Denna typ av upplåtelser har förekommit under en förhållandevis kort tid. Upplåtelseformen är av olika skäl om- diskuterad. Någon redovisning av utfall och erfarenheter av verksamheten har såvitt bekant inte lämnats.

Riktlinjer för upplåtelser av småviltjakt

Riktlinjerna varierar mellan de olika länen, och är i vissa fall mycket oklara. För att ändå ge en uppfattning om inriktningen redovisas här vad som gäller i Norrbotten.

De sökande indelas i fyra kategorier:

1. Glesbygdsbor ovan odlingsgränsen med jakt eller fiske som binäring.
2. Övriga glesbygdsbor ovan odlingsgränsen.
3. Övriga fjällkommunbor, dvs glesbygdsbor nedom odlingsgränsen och tätortsbor inom fjällkommunerna.
4. Sökande boende utanför fjällkommunerna.

Sökande i kategori "1" eller "2" medges i regel årstillstånd inom ett mindre, begränsat område eller, i vissa fall, inom en hel sameby.

Sökande tillhörande kategori "3" hänvisas i regel till jakt- och fiskevårdsföreningen i kommunen där den sökande är bosatt. I fall av direkt upplåtelse medges årstillstånd eller dagskort.

Sökande tillhörande kategori "4" medges i regel rätt att lösa dagskort under förutsättning att det bedöms finnas utrymme för ytterligare jägare. - Det skall emellertid understrykas att tillämpningen är synnerligen restriktiv. År 1988 gavs endast 84 korttillstånd för totalt 191 jägare varav merparten - trots "kategoriindelningen" - var fjällkommunbor.

Småviltjaktupplåtelseernas omfattning

Det har varit svårt att få fram någon detaljerad statistik över småviltjaktupplåtelseerna. Relativt fullständiga uppgifter har emellertid kunnat erhållas för Norrbottens län. Av denna anledning redovisas nedan i vissa fall uppgifter för hela området, och i vissa fall enbart för Norrbottens län. Det förtjänar påpekas att i vart fall för Norrbottens del är länsstyrelsens småviltjaktupplåtelser mycket ojämnt fördelade över området. Huvuddelen av upplåtelseerna är koncentrerade till den östligaste delen av området, medan det inom den resterande delen endast har medgivits ett fåtal tillstånd.

Den nuvarande policyn för upplåtelse av småviltjakt innebär för samtliga tre län att antalet ,medgivna jakttillstånd är få. Dock föreligger skillnader mellan länen.

Nedan redovisas antal hektar per jägare inom olika områden.

	<u>ha/jägare</u>
Statens mark ovan odlingsgränsen, AC-län:	1.300
" " " " " BD- " , exkl. områden utarrenderade till föreningar:	3.153
Omr. utarrenderade till föreningar på statens mark ovan odlingsgränsen i BD län:	230
Renskötselområdet i Finland:	390
Finnmarks fylke, Norge:	960

Som framgår är antalet jägare mycket litet i förhållande till arealen inom de områden där lantbruksnämnden/länsstyrelsen handlägger upplåtelsefrågorna.

De ifrågavarande arealuppgifterna kan användas för att få en uppfattning om ett tänkbart antal upplåtelser för hela området.

	Verkligt ant tillst	Ant tillst 960 ha/jägare	Ant tillst 230 ha/jägare
Z-län	?	1.146	4.784
AC-län	ca 900	1.213	5.063
BD-län	ca 1.040	4.256	17.764
Tot exkl Z	1.940	5.469	22.827
Tot inkl Z	?	6.615	27.611

På statens marker ovan odlingsgränsen och på renbetesfjäl-
len skulle således finnas utrymme för in emot 28.000 jäga-
re vid en "jägartäthet" motsvarande den som gäller inom
jakt- och fiskevårdsföreningarna i Norrbotten. Det skall
observeras att man inom dessa områden inte haft några kon-
flikter med rennäringen och att det inte heller har fun-
nits något som tytt på att avskjutningen varit för hård.

Avskjutning

Som tidigare nämnts är antalet beviljade jakttillstånd
lågt inom renskötselområdet. Detta avspeglar sig även i
tillgänglig avskjutningsstatistik.

Omfattningen av samebymedlemmarnas egen småviltjakt är in-
te känd, detta förhållande gäller såväl i Sverige som i
Norge och Finland. I den här redovisade avskjutningen för
norska och svenska områden ingår således inte samebymedlem-
marnas avskjutning.

Antal skjutna tjädrar och ripor i medeltal för åren 1986-1988

	<u>ej utarr krono- mark BD-län</u>	<u>utarr krono- mark BD-län</u>	<u>Finnmars fylke, Norge</u>
Ripor	7.873	14.963	111.630
ha/ripa	416	39	43
Tjädrar	1.793	1.566	--
ha/tjäder	1.825	376	--
Ha/jägare	3.153	230	960

Som framgår ligger avskjutningen inom de ej utarrenderade
kronomarkerna i Norrbottens län, d v s inom de områden där
länsstyrelsen beviljar jakttillstånd, långt under jämförba-
ra områden i såväl Norrbotten som nordnorge. Det bör poäng-
teras att de betydligt högre avskjutningsnivåerna, som gäl-
ler på de utarrenderade kronomarkerna och inom Finnmarks
fylke i Norge, inte i något avseende har visat sig ha nå-
gon negativ inverkan på viltstammarna. Under förutsättning
av någorlunda likartad vilttäthet över hela arealen skul-
le, vid de tätheter inom småviltstammarna som gällt under
den senaste treårsperioden, i genomsnitt kunnat tas ut yt-
terligare ca 130.000 ripor och 12.000 tjädrar årligen en-
bart på statens marker ovan odlingsgränsen inom Norrbot-
tens län.

För motsvarande områden i Västerbotten och Jämtland har av-
skjutningsstatistik för småvilt inte kunnat erhållas. San-
nolikt är dock förhållandena inom dessa län tämligen likar-
tade dem som råder i Norrbottens län.

Priser för småviltjaktupplåtelser

Priser för småviltjaktupplåtelseerna fastställs årligen av länsstyrelsen/lantbruksnämnden. Nedan redovisade priser gällde inom Norrbottens län hösten 1989.

Av länsstyrelsen meddelat årskort till enskild: 350 kr

Av länsstyrelsen meddelat dagskort till enskild: 50 kr/dag
+ 50 kr i
adm kostn
oavsett
antal dgr.

Jakt- och fiskevårdsföreningar:

Årskort för medlem

110 kr

Gästkort

50 kr/dygn

Av erlagda avgifter inbetalas 80% till länsstyrelsen, resterande del disponeras av föreningen.

Föreningarna har femåriga kontrakt och de ifrågavarande avgifterna korrigeras för varje femårsperiod - här redovisade priser gäller fr o m 1988.

Utöver den av länsstyrelsen fastställda avgiften kan föreningarna lägga på vissa avgifter. Kiruna Jakt och Fiske lägger exempelvis på 25 kr/årskort och 5 kr/dygn/gästkort i viltvårdsavgift.

Stugbyar och hotell:

Jaktkort

50 kr/dygn

till detta kan komma "obligatoriskt" logi vilket innebär att priserna varierar mellan 50 kr och ca 170 kr/dygn.

Samebyarnas säljjakt:

Jaktkort

50 kr/dygn

Till detta kommer flygtransport, guide, logi, m m. Det totala priset ligger härigenom på 1.000-2.000 kr/person och dag. Priserna varierar bl a beroende på flygtid, antal jakt dagar, om mat ingår m m.

Prisnivån är beräknad för en grupp bestående av tre till fyra jägare. Vid mindre antal ökar priset.

Sammanfattning

Myndigheternas redovisning rörande småviltjaktupplåtelser och avskjutning av småvilt på statens marker ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen är bristfällig. Trots detta står det utom allt tvivel att den jaktliga resurs som dessa områden utgör är avsevärt underutnyttjad. Detta förhållande kan varken motiveras med att jakten skulle utgöra någon allvarlig störning för renskötseln eller att ett ökat jakttryck menligt skulle påverka viltstammarna.

Bilaga 3.

FÖRSLAG TILL NY POLICY OCH ORGANISATION
FÖR SMÅVILTJAKTEN
PÅ STATENS MARK INOM RENSKÖTSELOMRÅDET

Innehåll

- * Inledning
- * Förslaget
- * Styrning av jakttrycket
 - "Inom kommunen boende"
 - Övriga svenska medborgare
 - Utländska medborgare
 - Indelning av markerna
- * Jakt- och fiskevårdsföreningar
- * Administration
- * Prissättning
- * Användning av hund
- * Disponibla jakttillfällen
- * Positiva bieffekter av förslaget
- * Konsekvenser för samebymedlemmarnas jakt

Inledning

Syftet med den här föreslagna omorganisationen av småviltjakten på statens mark ovan odlingsgränsen är att ge ett större antal jägare tillgång till småviltjakt i fjäll- och fjällnära områden. Småviltjakten inom dessa områden i Sverige är, jämfört med liknande områden i våra grannländer, kraftigt underutnyttjad. I ett läge där efterfrågan och behovet av rekreation och naturupplevelser i form av jakt är i ökande, kan det inte vara riktigt att så dåligt utnyttja den jaktliga resurs som dessa statligt ägda marker har att erbjuda. Ett ökat jakttryck inom dessa områden kommer inte att medföra några negativa konsekvenser för viltstammarna. Det skall i detta sammanhang observeras att avskjutningen av ripa i Norge uthålligt är ca tio gånger större än i Sverige trots att ripjaktarealen är mindre. Den föreslagna nyordningen kommer inte att innebära något intrång eller någon inskränkning i den jaktutövningsrätt som tillfaller samebymedlem enligt 25§ rennäringslagen. Med stöd av såväl norska och finska som svenska erfarenheter kan också fastläggas att det inte finns någon risk för att den nedan föreslagna nyordningen skulle utgöra någon "avsevärd olägenhet för renskötseln" 32 § rennäringslagen.

Slutligen skall understrykas att ett tillvaratagande av nu ifrågavarande jaktresurser väl ansluter till riksdagens och regeringens uttalade målsättning att jakttillfällen så långt möjligt bör medges för marklösa jägare.

Förslaget gäller enbart statens marker ovan odlingsgränsen i Norrbotten och Västerbotten samt på renbetesfjällen i Jämtland. Jakträtten på de enskilda markerna inom området disponeras liksom tidigare av ägarna.

"Förslaget"

Grundprincipen i förslaget är att all kronomark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen, med undantag för nationalparkerna, är öppen för jakt efter småvilt.

Jägarna indelas i tre kategorier:

- 1) "Inom kommunen boende"
- 2) Övriga svenska medborgare.
- 3) Utländska medborgare.

Markerna indelas, avseende jakttillstånd för kategori 2 och 3, i "block". Dessa omfattar dock inte Ortsboområden - se nedan - eller områden upplåtna till jakt- och fiskevårdsföreningar.

Syftet med dessa åtgärder är dels att i första hand tillgodose ortsbefolkningens - såväl samebymedlemmarnas som övriga bofastas - behov av småviltjakt, dels att kunna styra och sprida jakttrycket över området. Spridningen av jakttrycket uppnås genom att jägarna i kategori 2 och 3 fördelas på de olika blocken.

Styrning av jakttrycket

Indelning av jägarna:

"Inom kommunen boende"

Jägare bosatta inom kommunen medges rätt att lösa årsjaktkort för all kronomark belägen ovan odlingsgränsen eller på renbetesfjällen inom kommunen. Detta gäller samtliga inklusive dem som har jakt eller fiske som binäring. Tillstånd bör kunna lösas på postkontor.

Övriga svenska medborgare

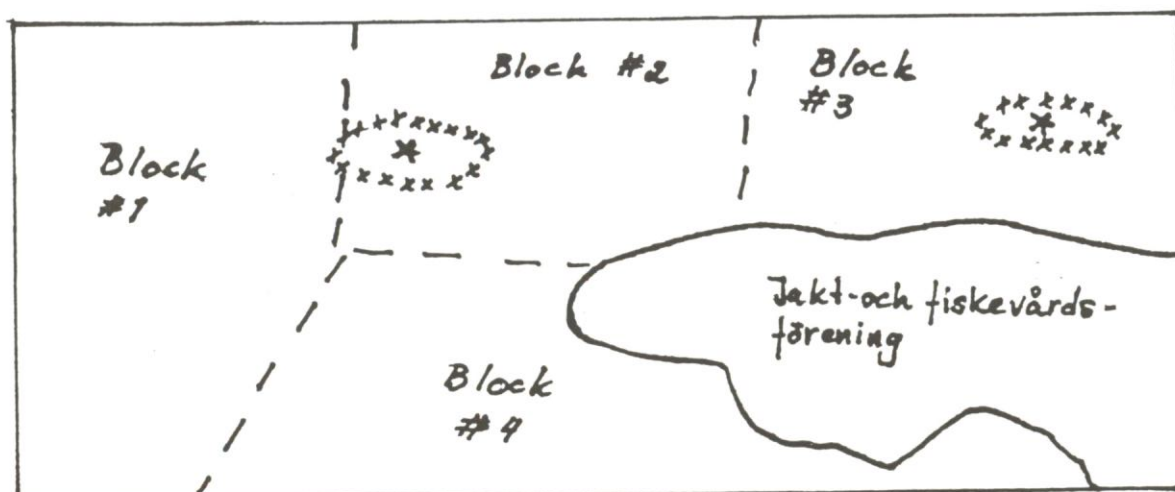
Svenska medborgare bosatta utanför den kommun där de avser att jaga medges rätt att efter ansökan till länsstyrelsen lösa dags- eller veckokort inom del av kronomarken i kommunen. Efter ett inledningsskede på ett antal år torde ansökningsförfarandet för denna kategori kunna slopas. Jägare som haft möjligheter att utnyttja ett visst område under några år betraktar nämligen detta som "hemmamark" och vill i regel återvända dit år efter år.

Utländska medborgare

Se "Övriga svenska medborgare". För denna kategori jägare bör dock ansökningsförfarandet kvarstå även framgent.

Indelning av markerna:

Principskiss

Varje "block" bör om möjligt omfatta minst 100.000 ha.

Inom det aktuella området i kommunen undantas vissa "ortsboområden" markerade med "*" på skissen. Inom dessa områden, belägna i anslutning till byar/motsvarande, skall endast boende inom "ortsboområdet" ha rätt till jakt. Inskränkningen kan gälla hela jaktåret eller del därav.

Årsjakttillstånd, som löses av jägare bosatta inom ett "ortsboområde", gäller förutom detta område även övrig kronomark inom den aktuella kommunen, med undantag för andra "ortsboområden" samt områden disponerade av jakt- och fiskevårdsföreningar.

Jägare bosatta utanför kommunen medges rätt att lösa dags- eller veckokort inom något av "blocken". För varje "block" fastställs årligen det maximala antalet jakttillstånd, som får meddelas för varje vecka under jaktsäsongen. Genom en sådan kvotering kan bl a "trängsel" inom attraktiva och/eller närbelägna jaktområden undvikas.

Jakt- och fiskevårdsföreningar

Inom vissa kommuner har jakt- och fiskevårdsföreningar arrenderat småviltjakt av staten på marker belägna ovan odlingsgränsen. Dessa föreningar skall finnas kvar även framgent på följande premisser:

- 1) Års-, vecko- och dagskort som säljs för kommunen gäller inte jakt- och fiskevårdsföreningens område.
- 2) Varje kommuninnevånare har rätt att av föreningen lösa jaktkort för föreningens område.
- 3) Föreningen medges rätt att sälja dags- och veckokort till jägare bosatta utom kommunen.
- 4) Föreningen betalar in del av avgifterna från försålda jaktkort till staten som markarrende. Resterande del av avgifterna disponerar föreningen för administration samt för jakt- och viltvård.
- 5) Föreningen ansvarar för jakt- och viltvården inom området.

Administration

Ansvaret för administrationen bör ligga på markägaren, staten, via länsstyrelsen.

Det synes vara lämpligt att för den lokala hanteringen av frågorna tillsätta kommunvisa kommittéer, där markägaren - staten - kommunen, jaktvårdskretsen och samebyarna är representerade. Statens representant bör lämpligen vara den tjänsteman vid länsstyrelsen som handlägger dessa frågor.

Dessa kommittéer skall ha till uppgift

att föreslå lämpligt antal upplåtelser inom de olika "blocken",

att inom av länsstyrelsen beslutade ramar föreslå priser för upplåtelser inom de olika "blocken"

att lämna förslag till hänsynsregler för jaktens bedrivande inom olika områden. Syftet med dessa skall vara att undvika konfliktsituationer mellan småviltjägare och övriga intressen.

Prissättning

Prissättningen för småviltjaktupplåtelseerna föreslås i huvudsak anslutas till vad som gäller i Norge. För närvarande gäller där följande prisnivåer:

Årskort för jakt i egen kommun	70-200 Nkr
Årskort för jakt inom kommun där jägaren inte är bosatt	200-410 Nkr
Korttidskort (3 dygn) inom hela länet	100-200 Nkr
Veckokort " " "	175-350 Nkr
Årskort " " "	275-470 Nkr

Avgifterna för utländska medborgare är cirka 50 % högre än för norska medborgare bosatta utom kommunen.

Dessa prisnivåer torde kunna anses vara skäliga även för jakt inom det svenska fjällområdet. Liksom i Norge, skulle priserna i Sverige kunna variera mellan olika kommuner och län. Det kan vidare vara lämpligt med högre priser på dags- och veckokort i början av jaktsäsongen och lägre priser i slutet av säsongen. En sådan ordning skulle medverka till att sprida jakttrycket över säsongen.

Användning av hund

Småviltjakten inom det aktuella området bedrivs i nuläget i stor utsträckning med hjälp av hund. Eventuella restriktioner avseende hundanvändningen vid ett genomförande av detta förslag har diskuterats. Några inskränkningar vad gäller användning av hund kan emellertid inte anses vare sig lämpliga eller nödvändiga av bland annat följande skäl:

- Hundägaren är enligt lag ansvarig för den skada som hans hund kan orsaka, det ligger därför i hans eget intresse att på olika sätt förhindra att hans hund orsakar skada.

- Användning av hund vid jakt ökar chanserna att finna skadskjutet vilt - ett djurvänlighetskrav. Bestämmelser om att apportör eller hund som kan markera nedskjutna fåglar skall finnas tillgängliga vid viss jakt finns för övrigt fastlagt i jaktlagstiftningen.
- Erfarenheter från Norge och Finland samt från jakt- och fiskevårdsföreningarna i Norrbotten visar inte på några problem eller konflikter mellan rennäring och småviltjakt med hund.
- För Norrbottens län anger länsstyrelsen i sina småviltjaktupplåtelser som enda inskränkning angående hundanvändning att "Hund som ofredar renar får ej medföras". Såvitt bekant har inga problem förekommit i samband med dessa upplåtelser.

Skulle det ändå visa sig att det inom något område skulle uppstå oacceptabla störningar på renskötseln på grund av jakt med hund kan detta lösas. Inom sådana områden kan införas krav om att endast "ren-renhetstestade" hundar får användas vid jakt. Ett sådant krav skulle dock fordra att det inom kommunen finns möjlighet att låta hundar genomgå ett test där hundens intresse för ren kan kontrolleras.

Disponibla jakttillfällen

Totalt omfattar statens marker inom det aktuella området cirka 7 miljoner hektar. Av dessa utgörs cirka 600.000 hektar av nationalparker och cirka 700.000 hektar av områden utarrenderade till jakt- och fiskevårdsföreningar.

Återstoden, cirka 5,7 miljoner hektar, utgörs i huvudsak av disponibla jaktmarker.

Hur många jakttillstånd som kan medges är beroende av hur många hektar som varje jägare skall anses behöva "disponera."

Inom jakt- och fiskevårdsföreningarna i Norrbotten "disponerar" varje jägare cirka 230 hektar. Inom renskötselområdet i Finland "disponerar" varje jägare 390 ha och inom Finnmarks fylke i Norge "disponerar" varje jägare cirka 960 hektar. Det skall understrykas att hektarsiffrorna för de aktuella områdena i Finland och Norge är det faktiska utfallet av den "fria småviltjakten" inom dessa områden. Jakttrycket inom Finnmarks fylke har inte blivit högre än att varje jägare "disponerar" nära nog 1.000 hektar och inom renskötselområdet i Finland nära nog 400 hektar. Med det högsta arealtalet som beräkningsunderlag skulle de aktuella markerna ge utrymme för c:a 7.000 jägare. Det lägsta arealtalet - det som gäller inom jakt- och fiskevårdsföreningarna i Norrbotten - ger nära 28.000 jägare. Då erfarenheterna från jakt- och fiskevårdsföreningarna är nära nog odelat positiva synes i vart fall utan olägenhet antalet jägare kunna beräknas till 15.000-20.000.

Positiva bieffekter av förslaget

Förutom att detta förslag skulle innebära ett stort antal jakttillfällen till humana priser skulle det även komma att få positiva effekter för andra näringar i inlandsområdet. Utan att göra någon mer omfattande utvärdering kan dock nämnas några näringar som skulle gynnas;

- turistnäringen: uthyrning av stugor, guidade jakturer, förlängning av turistsäsongen, m m
- flygföretag: ökat antal flygningar av jägare ut till mera avlägsna jaktområden
- livsmedels- och sportaffärer: ökad försäljning.

Till de mer svårbedömda positiva konsekvenserna hör t ex att en god tillgång till jakttillfällen kommer att underlätta för företag inom området att rekrytera arbetskraft. Sannolikt skulle god tillgång till jakt också kunna medverka till nyetablering av företag inom området. Slutligen gäller att jakt som fritidsaktivitet har betydande positiva konsekvenser för befolkningens trivsel och hälsotillstånd - se bl a "Låginkomstutredningen", "Jaktmarker" (SOU 1974:80, "Vilt och jakt" (SOU 1983:21).

Konsekvenser för samebymedlemmarnas jakt

Samebymedlemmens jaktutövningsrätt inom den egna samebyns åretruntmarker är reglerad i rennäringslagen 25§. Detta förslag innebär ingen inskränkning i samebymedlemmens jaktutövningsrätt, han har även fortsättningsvis rätt att, utan kostnad eller något speciellt tillstånd, jaga inom den egna samebyn. Däremot innebär detta förslag en utökning även av samebymedlemmens jaktmöjligheter då han enligt förslaget kan lösa jaktkort, vilket berättigar honom att jaga även inom andra samebyar än den egna. Förslaget innebär inte heller något hinder för den guidade jaktupplåtelseverksamhet som bedrivs inom vissa samebyar. Erfarenheter från områden med hårdare jakttryck visar också att även ett relativt hårt jakttryck inte märkbart påverkar möjligheterna att finna och fälla vilt.